Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілецького в Освенцімі
Університет прикладних наук в м. Ельблонг
Пряшівський університет
Волинський національний університет ім. Лесі Українки

Становлення особистості: персоногенетичний контекст

Збірник тез доповідей

III Міжнародної науково-практичної конференції

Україна, Мукачево 23-24 квітня 2025 р.

Mukachevo State University
Psychology Chair
The Witold Pilecki State University in of Applied Sciences in Oświęcim
University of Applied Sciences in Elblag
Pryaszów University
Lesya Ukrainka Volyn National University

Personality Formation: Personogenetic Context

Collection of theses
III International Scientific and Practical Conference

Mukachevo April 23-24, 2025

УДК 159.923.2:159.922(043.2)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету (Протокол № 3 від 23.05.2025 р.)

С11

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції, 23-24 квітня 2025р., м. Мукачево / ред. кол. Л. І. Капітан (гол. ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2025. 157 с.

Редакційна колегія:
Капітан Л. І. – д. істор. н., професор (голова); Туріс І. Ю. – к. філол. н., доцент; Корнієнко І. О. – д. психол. н., професор; Щербан Т.Д. – д. психол. н., професор; Брецко І. І. – к. психолог. н., доцент; Воронова О. Ю. – к. психолог. н., доцент.

©Мукачівський державний університет, 2025

УДК [316.77:316.647.5-057.87]:355.01(043.2)

ТЕТЯНА ЩЕРБАН
доктор психологічних наук, професор кафедри психології
Мукачівський державний університет
СВІТЛАНА АЛМАШІ
старший викладач кафедри психології
Мукачівський державний університет
ВІТАЛІЯ АСАДОВА
здобувачка вищої освіти
Мукачівський державний університет

КОМУНІКАТИВНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВІЙНИ: ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

В умовах війни, яка триває в Україні, студенти, як важлива частина молодіжної аудиторії, зіштовхуються з цілим рядом психологічних та соціальних викликів. Соціально-психологічна адаптація студентів до нових умов, що характеризуються стресом, емоційною напругою та загрозою для їхнього майбутнього, є важливим завданням для збереження психологічного здоров'я та ефективності навчального процесу. Комунікативна толерантність виявляється однією з найважливіших рис особистості в умовах війни, оскільки здатність до конструктивного спілкування допомагає зберігати гармонію в міжособистісних стосунках та уникати соціальних конфліктів, які можуть виникнути через різні погляди, переконання або емоційну напругу. Зважаючи на вплив війни на емоційний стан студентів, питання розвитку та підтримки комунікативної толерантності набуває особливої актуальності для забезпечення ефективного та безпечного навчального середовища [1].

Серед українських науковців значну увагу дослідженню комунікативної толерантності приділяють І. Бех, який вивчає психологічні аспекти толерантності в міжособистісній взаємодії, С. Максименко, який аналізує соціально-психологічні механізми толерантності в умовах соціальних змін, В. Шахов, що досліджує питання толерантності в освітній та професійній сферах, А. Сидоренко, який вивчає вплив соціальних трансформацій на міжособистісні стосунки, та Н. Яковлєва, яка аналізує соціально-психологічні аспекти розвитку толерантності серед молоді [2].

Толерантність поступово інтегрується в різні аспекти життєдіяльності людей, зокрема в суспільно-політичну, культурну та духовну сфери, стаючи важливим соціальним регулятором, нормою та цінністю. Вона виступає як ключове правило громадянського суспільства, важливий елемент культури мовленнєвого спілкування, прояв гідності, основа корпоративних відносин і передумова успішної професійної діяльності [3].

У соціокультурному контексті війни особливо важливо враховувати такі фактори, як патріотизм, колективна травма, культурна ідентичність. Для студентів, які є активними учасниками або свідками війни, ці фактори можуть зміщувати акценти в комунікації. Патріотичні настрої та почуття національної гордості можуть викликати труднощі в міжособистісному спілкуванні,

особливо якщо є відмінності у поглядах на ситуацію в країні чи на роль міжнародних партнерів.

Соціально-психологічна адаптація студентів в умовах війни пов'язана з необхідністю балансування між особистими емоціями та відповідальністю перед колективом. В умовах підвищеного стресу, який може бути спричинений війною, важливою стає здатність студентів до конструктивної взаємодії, здатність слухати та приймати інші думки, що допомагає уникати конфліктів і підтримувати позитивний мікроклімат у навчальному середовищі. Водночас розвиток комунікативної толерантності серед студентів вимагає від викладачів та психологів впровадження практик, що сприяють взаєморозумінню, емоційній підтримці та розвитку критичного мислення.

Не менш важливою є роль педагогів і психологів у розвитку комунікативної толерантності у студентів. Вони мають створювати простір для відкритого, але водночас конструктивного діалогу, де студенти можуть вільно висловлювати свої думки і почуття, вчитися взаєморозумінню, зберігаючи при цьому внутрішню гармонію та повагу до інших. Це сприятиме не лише психологічній стабільності студентів, а й розвитку їхньої соціальної відповідальності, що має безпосередній вплив на процес навчання та національну згуртованість.

Сучасні дослідження підтверджують, що високий рівень комунікативної толерантності студентів позитивно корелює з їхньою емоційною стабільністю, академічною мотивацією та здатністю до ефективного вирішення міжособистісних конфліктів [3]. У контексті війни ці фактори стають критично важливими для збереження функціонального освітнього простору та запобігання психологічному вигоранню молоді.

Таким чином, комунікативна толерантність студентів в умовах війни є важливою складовою їх психологічної адаптації та ефективного навчання. Вона сприяє збереженню психологічного здоров'я студентської молоді, підтримує здорові міжособистісні стосунки, допомагає уникати конфліктів та створює сприятливу атмосферу для подолання соціальних та емоційних труднощів, з якими стикаються студенти в умовах війни. Формування та підтримка цієї якості має бути пріоритетним завданням для освітян, психологів і всієї системи вищої освіти України в умовах сьогодення.

Література:

1. Головей Л. А. Соціально-психологічні чинники розвитку толерантності особистості студентської молоді. *Психологічні науки: проблеми і здобутки*. 2021. № 2. С. 23–30.
2. Павленко Г. В. Толерантність до невизначеності як ресурс психологічного благополуччя студентів. *Актуальні проблеми психології*. 2019. Т. 7, Вип. 47. С. 208–219.
3. Соловйова Д. В. Комунікативна толерантність особистості. *Теорія і практика сучасної психології.* 2017. Вип. 2. С. 34-37.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26
тел./факс +380-3131-21109
Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua
E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua
Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: http://dspace.msu.edu.ua:8080
Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: http://msu.edu.ua/library/